

SKARGA I SKARGA KASACYJNA W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

Hanna Knysiak-Sudyka

KOMENTARZ I ORZECZNICTWO

WYDANIE **5**

SKARGA I SKARGA KASACYJNA W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

Hanna Knysiak-Sudyka

KOMENTARZ I ORZECZNICTWO

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

5

PIKTOGRAMY

wskazują ważne elementy
książki i ułatwiają
ich odnalezienie

Ważne

Przykłady

Podstawa prawna
Kontekst prawny

Pytania
Zadania

Rozwiązania
Odpowiedzi

Stanowisko stron
Pogląd

Orzecznictwo

Literatura

Historia

Nowe przepisy

Stan prawny na 1 września 2021 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Wszystkie zamieszczone we wzorach przykładowe dane osób i organizacji oraz wymienione w nich miejsca są fikcyjne. Żadne skojarzenia z jakimikolwiek rzeczywistymi osobami nie są zamierzone ani nie należy się ich doszukiwać.

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8246-287-6
5. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	17
Wstęp	21

CZĘŚĆ PIERWSZA
SKARGA DO WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
I SPRZECIW OD DECYZJI WYDANEJ NA PODSTAWIE ART. 138 § 2 K.P.A.

Rozdział 1

Wymagania formalne skargi do sądu administracyjnego jako pisma w postępowaniu sądowym	25
Art. 46. [Elementy składowe pisma strony]	25
Przepisy powiązane	28
1. Skarga do sądu administracyjnego jako pismo procesowe	28
2. Wymagania formalne pisma procesowego	29
Orzecznictwo – Warunki formalne skargi	29
3. Część adresowa pisma	29
Orzecznictwo	35
4. Oznaczenie rodzaju pisma	36
Orzecznictwo – Oznaczenie rodzaju pisma	36
5. Osnowa wniosku lub oświadczenia	37
6. Podpis	38
Orzecznictwo – Podpis	39
Orzecznictwo – Wniesienie pisma drogą elektroniczną	41
7. Wymienienie załączników	41

8. Pełnomocnictwo	41
Orzecznictwo – Pełnomocnictwo	42
9. Wymagania dotyczące dalszych pism procesowych	47
Art. 215. [Obowiązek podania wartości przedmiotu zaskarżenia]	47
Przepisy powiązane	47
1. Rodzaje wpisów sądowych	47
Orzecznictwo – Wpis stały	50
2. Wpis w sprawach podatkowych i celnych	51
Orzecznictwo	52
3. Sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia	54
Orzecznictwo	54
Art. 216. [Należność pieniężna jako wartość przedmiotu zaskarżenia]	56
Przepisy powiązane	56
1. Pojęcie „należność pieniężna”	56
Orzecznictwo – Należność pieniężna a wartość przedmiotu zaskarżenia	57
2. Wysokość wpisu stosunkowego	58
Orzecznictwo – Wpis stosunkowy	59
Art. 217. [Obliczanie wartości przedmiotu zaskarżenia]	60
1. Wartość przedmiotu zaskarżenia	60
Orzecznictwo	61
Art. 47. [Obowiązek załączenia odpisów pisma]	61
Przepisy powiązane	62
1. Pojęcie odpisu	62
Orzecznictwo – Istota odpisu	63
2. Liczba odpisów	64
Orzecznictwo	64
3. Odpisy skargi	65
Orzecznictwo – Skutki nieprzedłożenia odpisów	65
4. Pełnomocnictwo	68
 Rozdział 2	
Wymagania formalne skargi jako pisma o charakterze kwalifikowanym	69
Art. 57. [Elementy składowe skargi]	69
Przepisy powiązane	70
1. Elementy formalne skargi	70
2. Wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności	71
Orzecznictwo – Przedmiot skargi	74
3. Określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego	76
Orzecznictwo – Określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego	78
4. Fakultatywne elementy skargi	79

Rozdział 3**Legitymacja do wniesienia skargi** 80

Art. 50.	[Legitymacja do wniesienia skargi]	80
	Przepisy powiązane	80
1.	Legitymacja materialna	81
	Orzecznictwo – Legitymacja materialnoprawna	82
2.	Legitymacja formalna	86
	Orzecznictwo – Legitymacja formalnoprawna	88
3.	Legitymacja skargowa wynikająca z przepisów szczególnych	91
	Orzecznictwo – Podmioty niemające legitymacji do wniesienia skargi	94

Rozdział 4**Tryb wnoszenia skargi** 96

Art. 54.	[Pośredni tryb wniesienia skargi. Uprawnienia autokontrolne organu administracji]	96
	Przepisy powiązane	98
1.	Pośredni tryb wnoszenia skargi	98
	Orzecznictwo – Pośredni tryb wnoszenia skargi	99
2.	Uprawnienia autokontrolne organu administracji publicznej	99
	Orzecznictwo – Instytucja autokontroli	102

Rozdział 5**Termin do wniesienia skargi** 107

Art. 53.	[Termin do wniesienia skargi]	107
	Przepisy powiązane	108
1.	Charakter terminu	108
2.	Sposób obliczania terminu	108
	Orzecznictwo – Bieg terminu do wniesienia skargi	111
	Orzecznictwo – Skutki wniesienia skargi do niewłaściwego organu	112
3.	Wyjątki przewidziane w przepisach szczególnych	113
	Orzecznictwo – Termin do wniesienia skargi na podstawie przepisów szczególnych	114

Rozdział 6**Obowiązek wyczerpania środków zaskarżenia** 115

Art. 52.	[Obowiązek wyczerpania środków zaskarżenia]	115
	Przepisy powiązane	116
1.	Wyczerpanie środków zaskarżenia jako przesłanka dopuszczalności skargi	116
	Orzecznictwo – Wyczerpanie środków zaskarżenia	119

Rozdział 7

Wniosek zaskarżenia	121
Art. 145. [Uwzględnienie skargi na decyzję lub postanowienie]	121
Art. 145a. [Zobowiązanie organu do wydania decyzji lub postanowienia. Wymierzenie organowi grzywny]	122
Art. 146. [Uwzględnienie skargi na inne niż decyzje lub postanowienia akty lub czynności z zakresu administracji publicznej]	123
Art. 147. [Uwzględnienie skargi na uchwały lub akty prawa miejscowego]	123
Art. 148. [Uwzględnienie skargi na akt nadzoru]	123
Art. 149. [Uwzględnienie skargi na bezczynność organów]	124
Art. 150. [Uwzględnienie skargi na pozostałe akty lub czynności]	124
Art. 154. [Uwzględnienie skargi na niewykonanie wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania]	125
Przepisy powiązane	126
1. Istota wniosku zaskarżenia	126
2. Wniosek zaskarżenia w skardze na decyzję lub postanowienie	126
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na decyzję lub postanowienie	132
3. Wniosek zaskarżenia w skardze na akty i czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 i 4a p.p.s.a.	134
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na inne niż decyzje i postanowienia akty oraz czynności	135
4. Wniosek zaskarżenia w skardze na uchwałę lub akt, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 5 i 6 p.p.s.a.	136
Orzecznictwo	137
5. Wniosek zaskarżenia w skardze na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	139
Orzecznictwo – Wniosek zaskarżenia w skardze na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	140
6. Wniosek zaskarżenia w skargach na niewykonanie wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania	142
Orzecznictwo	143
7. Wniosek zaskarżenia w skargach przewidzianych w przepisach szczególnych	145

Rozdział 8

Wniosek o zwrot kosztów postępowania	146
Art. 200. [Zasada zwrotu kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego]	146
Przepisy powiązane	146
1. Zasada rezultatu	146
2. Zasada zwrotu kosztów celowych	147
Orzecznictwo	147

Art. 201.	[Zwrot kosztów w przypadku uwzględnienia skargi w trybie autokontroli lub umorzenia postępowania w wyniku mediacji]	149
1.	Zasady zwrotu	149
	Orzecznictwo	150
Art. 202.	[Zasada zwrotu kosztów kilku skarżącym]	151
	Przepisy powiązane	151
1.	Zasady zwrotu kosztów przy współuczestnictwie	151
	Orzecznictwo	151
Art. 205.	[Zasada zwrotu kosztów niezbędnych]	152
	Przepisy powiązane	152
1.	Koszty związane z osobistym działaniem strony	153
	Orzecznictwo – Koszty związane z osobistym działaniem strony	155
2.	Koszty strony działającej przez pełnomocnika	156
	Orzecznictwo – Koszty strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika	160

Rozdział 9

Sprzeciw od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. 162

Art. 64a.	[Dopuszczalność]	162
	Przepisy powiązane	162
1.	Charakter prawny sprzeciwu	162
Art. 64b.	[Wymagania formalne]	163
	Przepisy powiązane	164
1.	Wymagania formalne sprzeciwu	164
	Orzecznictwo – Wymagania formalne sprzeciwu	166
Art. 64c.	[Termin i tryb wniesienia sprzeciwu]	166
1.	Termin wniesienia sprzeciwu	167
2.	Tryb wniesienia sprzeciwu	167
3.	Odmienności postępowania w przedmiocie sprzeciwu od decyzji	168

CZĘŚĆ DRUGA SKARGA KASACYJNA

Rozdział 1

Dopuszczalność skargi kasacyjnej 171

Art. 173.	[Dopuszczalność]	171
	Przepisy powiązane	171
1.	Charakter skargi kasacyjnej	172
2.	Rodzaje orzeczeń zaskarżalnych skargą kasacyjną	172
	Orzecznictwo – Dopuszczalność skargi kasacyjnej	178
3.	Legitymacja do wniesienia skargi kasacyjnej	179
	Orzecznictwo – Legitymacja do wniesienia skargi kasacyjnej	181

Rozdział 2	
Wymagania formalne	185
Art. 176. [Elementy składowe skargi kasacyjnej]	185
Przepisy powiązane	185
1. Skarga kasacyjna jako kwalifikowane pismo procesowe	186
Orzecznictwo – Elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej	188
2. Wymagania ogólne skargi kasacyjnej	189
Orzecznictwo – Wymagania skargi kasacyjnej	
jako pisma w postępowaniu sądowym	193
3. Określenie zaskarżonego orzeczenia	193
4. Wskazanie zakresu zaskarżenia	193
Orzecznictwo – Zakres zaskarżenia	195
5. Przytoczenie podstaw kasacyjnych	196
Orzecznictwo – Podstawy skargi kasacyjnej	198
6. Wniosek zaskarżenia	206
Rozdział 3	
Tryb i termin wnoszenia skargi kasacyjnej	207
Art. 177. [Wniesienie skargi kasacyjnej]	207
Przepisy powiązane	208
1. Tryb wnoszenia skargi kasacyjnej	208
Orzecznictwo – Tryb wnoszenia skargi kasacyjnej	209
2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej	210
Orzecznictwo – Termin do wniesienia skargi kasacyjnej	213
Rozdział 4	
Podstawy skargi kasacyjnej	215
Art. 174. [Podstawy skargi kasacyjnej]	215
Przepisy powiązane	215
1. Charakter skargi kasacyjnej	215
Orzecznictwo	217
2. Naruszenie prawa materialnego	217
Orzecznictwo – Naruszenie prawa materialnego	221
3. Naruszenie przepisów postępowania	225
Orzecznictwo – Naruszenie przepisów postępowania	231
4. Naruszenie przepisów ustrojowych	239
Orzecznictwo – Naruszenie przepisów prawa ustrojowego	241
Art. 183. [Zakres rozpoznania skargi. Przesłanki nieważności postępowania]	242
Przepisy powiązane	242
1. Przyczyny nieważności postępowania jako podstawa skargi	
kasacyjnej	243
2. Rozpoznanie sprawy mimo braku przesłanek procesowych	244
Orzecznictwo – Brak zdolności sądowej lub procesowej strony	
lub brak prawidłowej reprezentacji	247
Orzecznictwo – <i>Res iudicata</i>	249

3. Rażące wadliwości postępowania zawinione przez sąd	250
Orzecznictwo – Skład sądu sprzeczny z przepisami prawa	252
Orzecznictwo – Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw	255

Rozdział 5

Wniosek zaskarżenia	260
Art. 179a. [Uprawnienia autokontrolne sądu pierwszej instancji]	260
Art. 185. [Uwzględnienie skargi kasacyjnej]	260
Art. 188. [Orzeczenie reformatoryjne]	261
Art. 189. [Odrzucenie skargi. Umorzenie postępowania]	261
Przepisy powiązane	261
1. Wniosek o dokonanie autokontroli orzeczenia przez sąd pierwszej instancji	261
Orzecznictwo	263
2. Wniosek o uchylenie lub zmianę orzeczenia	264
Orzecznictwo	265

Rozdział 6

Wniosek o zwrot kosztów postępowania	268
Art. 203. [Zwrot kosztów postępowania kasacyjnego w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej]	268
Art. 204. [Zwrot kosztów postępowania kasacyjnego w razie oddalenia skargi kasacyjnej]	268
Przepisy powiązane	269
1. Koszty postępowania kasacyjnego	269
Orzecznictwo	270

CZĘŚĆ TRZECIA
WNIOSKI DODATKOWE

Rozdział 1

Wniosek o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności	273
Art. 61. [Dopuszczalność wstrzymania zaskarżonego aktu lub czynności]	273
Przepisy powiązane	274
1. Akty lub czynności objęte ochroną tymczasową	274
Orzecznictwo – Akty lub czynności podlegające wstrzymaniu	276
2. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez organ administracji	279
3. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny	281
Orzecznictwo – Przesłanki wstrzymania zaskarżonego aktu lub czynności	282

Rozdział 2

Wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentu	288
Art. 106. [Postępowanie dowodowe]	288
Przepisy powiązane	289
1. Zakres postępowania dowodowego	289
Orzecznictwo – Cel postępowania dowodowego	290
2. Wniosek dowodowy	292
Orzecznictwo – Dopuszczalne środki dowodowe	293

Rozdział 3

Wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym	296
Art. 119. [Przesłanki rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]	296
Art. 121. [Przesłanka rozpoznania sprawy w trybie uproszczonym]	297
Przepisy powiązane	297
1. Zakres postępowania uproszczonego	297
2. Forma i treść wniosku o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym	298

Rozdział 4

Wniosek o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego	299
Art. 115. [Cel postępowania mediacyjnego]	299
Przepisy powiązane	299
1. Podmioty legitymowane do złożenia wniosku	299
2. Forma i treść wniosku	300
Orzecznictwo	300

Rozdział 5

Wniosek o przyznanie prawa pomocy	301
I. Zakres prawa pomocy	301
Art. 244. [Zakres prawa pomocy]	301
Art. 245. [Zakres całkowity i częściowy]	302
1. Charakter instytucji prawa pomocy	302
2. Zakres udzielenia prawa pomocy	302
Orzecznictwo	303
II. Forma i treść wniosku	305
Art. 243. [Wniosek o przyznanie prawa pomocy]	305
Art. 252. [Treść wniosku]	305
Przepisy powiązane	306
1. Termin do wniesienia wniosku o przyznanie prawa pomocy	306
Orzecznictwo – Termin do złożenia wniosku o przyznanie prawa pomocy	307

2. Legitymacja do żądania przyznania prawa pomocy	308
3. Formularz wniosku o przyznanie prawa pomocy	309
Orzecznictwo – Urzędowy formularz wniosku o przyznanie prawa pomocy	311
4. Ciężar dowodu w postępowaniu w sprawie przyznania prawa pomocy	312
Orzecznictwo – Zasada dyspozycyjności i ciężar dowodu w postępowaniu w sprawie przyznania prawa pomocy	313
III. Przesłanki przyznania prawa pomocy	316
Art. 246. [Przesłanki przyznania prawa pomocy]	316
Art. 247. [Wyłączenie prawa pomocy]	316
Przepisy powiązane	317
1. Pozytywne przesłanki przyznania prawa pomocy	317
Orzecznictwo – Sytuacja finansowa i majątkowa wnioskodawcy w postępowaniu o przyznanie prawa pomocy	319
2. Negatywne przesłanki prawa pomocy	324
Orzecznictwo – Oczywista bezzasadność skargi	326
Rozdział 6	
Wniosek o przywrócenie uchybionego terminu	329
I. Przesłanki przywrócenia terminu	329
Art. 86. [Przywrócenie terminu]	329
Przepisy powiązane	329
1. Charakter instytucji przywrócenia uchybionego terminu	330
2. Przesłanki przywrócenia terminu	330
Orzecznictwo – Rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu	330
3. Zaistnienie dla strony ujemnych skutków procesowych	332
Orzecznictwo – Ujemne skutki procesowe uchybienia terminu	333
4. Rozstrzygnięcia w przedmiocie przywrócenia terminu	333
II. Wymagania formalne wniosku o przywrócenie terminu	334
Art. 87. [Wniosek o przywrócenie terminu]	334
Przepisy powiązane	334
1. Zasada dyspozycyjności	334
2. Wymagania formalne wniosku o przywrócenie terminu	335
3. Termin do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu	336
4. Brak winy strony w uchybieniu terminowi	336
Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które uzasadniają brak winy w uchybieniu terminowi	337
Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które nie uzasadniają braku winy w uchybieniu terminowi	340
5. Choroba strony jako przesłanka braku winy w uchybieniu terminowi	347

Orzecznictwo – Okoliczności faktyczne, które uzasadniają brak winy w uchybieniu terminowi	348
6. Przesłanka braku winy strony reprezentowanej przez pełnomocnika	351
Orzecznictwo – Uchybienie terminowi przez stronę reprezentowaną przez przedstawiciela	352
7. Niekonkurencyjność wniosku o przywrócenie terminu i zażalenia	357
Orzecznictwo – Niekonkurencyjność wniosku o przywrócenie terminu i zażalenia	358
III. Wniosek spóźniony lub niedopuszczalny	359
Art. 88. [Odrzucenie wniosku]	359
Przepisy powiązane	359
1. Spóźniony wniosek o przywrócenie terminu	359
Orzecznictwo – Dochowanie terminu do złożenia wniosku o przywrócenie terminu	359
2. Niedopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu	360
Orzecznictwo	360
IV. Wniosek o wstrzymanie postępowania lub wykonania orzeczenia	363
Art. 89. [Dopuszczalność wstrzymania postępowania]	363
1. Istota niesuspensywności wniosku o przywrócenie terminu	363
2. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wstrzymania postępowania lub wykonania orzeczenia	363
Orzecznictwo	364
 Rozdział 7	
Wniosek o wyłączenie sędziego	365
I. Wymagania formalne wniosku o wyłączenie sędziego	365
Art. 20. [Termin i forma wniosku o wyłączenie sędziego]	365
Przepisy powiązane	366
1. Charakter instytucji wyłączenia sędziego	366
2. Podmioty uprawnione do zgłoszenia wniosku o wyłączenie sędziego	366
3. Elementy wniosku o wyłączenie sędziego	366
4. Ponowny wniosek o wyłączenie sędziego	368
Orzecznictwo	368
II. <i>Iudex in habilis</i>	372
Art. 18. [Przesłanki wyłączenia sędziego z mocy ustawy]	372
Przepisy powiązane	373
1. Istota i skutki wystąpienia przesłanek wyłączenia sędziego z mocy ustawy	373
Orzecznictwo	374
2. Powiązanie sędziego z podmiotami postępowania	374

Orzecznictwo	375
3. Powiązanie sędziego z przedmiotem postępowania	376
Orzecznictwo	378
III. <i>Iudex suspectus</i>	381
Art. 19. [Wyłączenie sędziego na wniosek]	381
Przepisy powiązane	381
1. Przesłanki względne wyłączenia sędziego	381
2. Stosunek osobisty	382
Orzecznictwo	382
IV. Rozstrzygnięcia w sprawie wyłączenia sędziego	389
Art. 22. [Właściwość i skład sądu]	389
Przepisy powiązane	389
1. Rozstrzygnięcie w przedmiocie wyłączenia sędziego	389
Orzecznictwo	390
V. Wyłączenie protokolanta, referendarza sądowego oraz prokuratora	391
Art. 24. [Odesłanie]	391
Przepisy powiązane	391
1. Zakres stosowania przepisów o wyłączeniu sędziego	391
Orzecznictwo	392
Literatura	393

Suplement. Wzory

I. Wzory pism procesowych	VII
1. Wzór skargi	VII
2. Wzór skargi kasacyjnej	XI
3. Wzór wniosku o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności	XIV
4. Wzór wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu	XVI
5. Wzór wniosku o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym	XVIII
6. Wzór wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego	XIX
7. Wzór wniosku o przywrócenie uchybionego terminu	XXI
8. Wzór wniosku o wyłączenie sędziego	XXIII
II. Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego	XXV
1. Elementy skargi jako pisma w postępowaniu sądowym	XXV
2. Elementy skargi jako pisma o charakterze kwalifikowanym	XXVIII
3. Przykładowe zarzuty skargi oparte na naruszeniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego	XXXVIII

WSTĘP

Postępowanie sądownoadministracyjne jest uregulowane przepisami ustawy z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, która weszła w życie 1.01.2004 r., realizując wynikającą z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego. Realizacja tej zasady spowodowała rewolucję w dotychczasowym systemie sądowej kontroli administracji publicznej, który do 31.12.2003 r. opierał się na zasadzie jednoinstancyjności, ukształtowanej na wzór austriacki, a realizowanej przez Naczelny Sąd Administracyjny z siedzibą w Warszawie, działający także przez ośrodki zamiejscowe. Reforma sądownictwa administracyjnego wprowadziła kasacyjny model instancyjności, w którym środkiem odwoławczym od orzeczeń (wyroków i niektórych postanowień kończących postępowanie w sprawie) sądów administracyjnych pierwszej instancji jest skarga kasacyjna. Ustawą z 9.04.2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. poz. 658) został znowelizowany art. 188 p.p.s.a., co spowodowało, iż skarga kasacyjna utraciła w zasadzie swój kasacyjny charakter.

Choć ustawodawca nie wprowadził w postępowaniu sądownoadministracyjnym – co do zasady – przymusu adwokacko-radcowskiego, jednak profesjonalni pełnomocnicy (adwokaci, radcowie prawni, doradcy

podatkowi, rzecznicy patentowi) stanowią najistotniejszą kategorię podmiotów uprawnionych do reprezentowania w nim stron. Przy sporządzaniu skargi kasacyjnej, zażalenia na postanowienie wojewódzkiego sądu administracyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie postępowania (jeśli do wznowienia postępowania właściwy jest Naczelny Sąd Administracyjny) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, w kształcie, jaki nadano mu w art. 175 p.p.s.a.

W postępowaniu sądownoadministracyjnym na etapie wniesienia skargi (a od 1.06.2017 r., w wyniku nowelizacji Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi ustawą z 7.04.2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 935, również sprzeciwu od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a.) oraz skargi kasacyjnej obowiązuje zasada skargowości, a zatem postępowanie sądowe (pierwszo- i drugoinstancyjne) jest uruchamiane na skutek wniesienia przez legitymowany podmiot odpowiedniego środka prawnego. Skarga (jak również sprzeciw, o którym była mowa wyżej) do wojewódzkiego sądu administracyjnego jest środkiem prawnym nadzwyczajnym, o charakterze zewnętrznym, który uruchamia postępowanie kontrolne prowadzone przez sąd administracyjny. Przedmiotem kontroli, sprawowanej w oparciu o kryterium legalności, jest działalność administracji publicznej w zakresie określonym ustawowo. Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym, służącym od wskazanych w ustawie – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych, uruchamiającym kontrolę instancyjną sprawowaną przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Niezwykle istotne jest zatem, aby pismo procesowe będące skargą, sprzeciwem od decyzji wydanej na podstawie art. 138 § 2 k.p.a. lub skargą kasacyjną było prawidłowo skonstruowane zarówno pod względem formalnym, jak i materialnym, gdyż tylko takie pismo procesowe spełni swoją rolę polegającą na uruchomieniu postępowania przed sądem administracyjnym pierwszej lub drugiej instancji.

Niniejsza książka ma w założeniu stanowić pomoc dla profesjonalnych pełnomocników (adwokatów, radców prawnych, doradców

CZĘŚĆ PIERWSZA

SKARGA DO WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO I SPRZECIW OD DECYZJI WYDANEJ NA PODSTAWIE ART. 138 § 2 K.P.A.

ROZDZIAŁ 1

WYMAGANIA FORMALNE SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO JAKO PISMA W POSTĘPOWANIU SĄDOWYM

ART. 46. [ELEMENTY SKŁADOWE PISMA STRONY]

§ 1. Każde pismo strony powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 4) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 5) wymienienie załączników.

§ 2. Pismo strony powinno ponadto zawierać w przypadku:

- 1) gdy jest pierwszym pismem w sprawie:
 - a) oznaczenie miejsca zamieszkania, a w razie jego braku – adresu do doręczeń, lub siedziby i adresów stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,
 - b) numer PESEL strony wnoszącej pismo, będącej osobą fizyczną, oraz numer PESEL jej przedstawiciela ustawowego, jeżeli są obowiązani do jego posiadania albo posiadają go, nie mając takiego obowiązku, lub

c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer identyfikacyjny REGON albo numer w innym właściwym rejestrze lub ewidencji, albo numer identyfikacji podatkowej strony wnoszącej pismo, niebędącej osobą fizyczną, która nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest ona obowiązana do jego posiadania,

d) oznaczenie przedmiotu sprawy;

2) dalszych pism procesowych – sygnaturę akt.

§ 2a. W przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w formie dokumentu elektronicznego, powinno ponadto zawierać adres elektroniczny oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 2a.¹ W przypadku gdy pismo strony jest wnoszone w postaci elektronicznej, powinno ponadto zawierać adres do doręczeń elektronicznych oraz zostać podpisane przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

§ 2b. Zasady podpisywania przewidziane w § 2a dotyczą także załączników wnoszonych w formie dokumentu elektronicznego.

§ 2b.² Zasady podpisywania przewidziane w § 2a dotyczą także załączników wnoszonych w postaci elektronicznej.

§ 2c. Pismo wnoszone w innej formie niż forma dokumentu elektronicznego, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powinno zawierać oznaczenie adresu elektronicznego.

§ 2c.³ Pismo wnoszone w innej postaci niż postać elektroniczna, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków

¹ Art. 46 § 2a zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

² Art. 46 § 2b zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

³ Art. 46 § 2c zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

komunikacji elektronicznej, powinno zawierać adres do doręczeń elektronicznych.

§ 2d. Jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu elektronicznego, sąd przyjmuje, że właściwym jest adres elektroniczny, z którego nadano pismo wniesione w formie dokumentu elektronicznego, a gdy wniesiono je w innej formie i zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2 pkt 1 lit. a, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu elektronicznego w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej.

§ 2d.⁴ *Jeżeli pismo, o którym mowa w § 2a, nie zawiera adresu do doręczeń elektronicznych, sąd przyjmuje, że właściwy jest adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwanej dalej „bazą adresów elektronicznych”, albo adres do doręczeń elektronicznych, z którego nadano pismo, a gdy wniesiono je w innej postaci niż postać elektroniczna i zawiera ono żądanie, o którym mowa w § 2c, doręczenie pism przez sąd następuje na adres wskazany zgodnie z § 2 pkt 1 lit. a, przy czym w pierwszym piśmie sąd poucza o warunku podania adresu do doręczeń elektronicznych w żądaniu doręczania pism środkami komunikacji elektronicznej.*

§ 3. Do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo lub jego wierzytelny odpis, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który w danej sprawie nie złożył jeszcze tych dokumentów przed sądem.

§ 4. Za stronę, która nie może się podpisać, podpisuje pismo osoba przez nią upoważniona, z wymienieniem przyczyny, dla której strona sama się nie podpisała.

⁴ Art. 46 § 2d zmieniony przez art. 96 pkt 4 ustawy z 18 listopada 2020 r. (Dz.U. poz. 2320) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2029 r.

PRZEPISY POWIĄZANE:

art. 37, 37a, 45, 49, 57, 65, 67, 74a p.p.s.a. (utraci moc obowiązującą z dniem 1.10.2029 r.); art. 4 pkt 1 i art. 5 ust. 2 u.j.p.; art. 2 ust. 4 u.i.d.p.

1. SKARGA DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO JAKO PISMO PROCESOWE

Pismami procesowymi w ścisłym tego słowa znaczeniu są pisma wnoszone przez strony do sądu bądź w celu wszczęcia postępowania, bądź w jego toku w związku ze sprawą. Zgodnie z art. 45 p.p.s.a. pisma w postępowaniu sądowym (pisma procesowe) obejmują wnioski i oświadczenia stron składane poza rozprawą. Pisma procesowe dzielą się na zwykłe i kwalifikowane. Pisma zwykłe muszą odpowiadać wyłącznie wymaganiom formalnym określonym w art. 46 i 47 p.p.s.a.

Zgodnie z art. 49b p.p.s.a. prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego może określić wzory dokumentów elektronicznych, które mogą być wykorzystywane w postępowaniu w sprawach sądownoadministracyjnych. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego udostępnia wzory dokumentów elektronicznych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego jest pismem procesowym kwalifikowanym, a zatem pismem mającym szczególne oznaczenie, którego osnowa zawartych w nim wniosków i oświadczeń jest w sposób szczególny określona przez ustawę. Szczególne wymagania formalne dla skargi zostały przewidziane w art. 57 p.p.s.a. Skarga jest pismem wnoszonym przez skarżącego do wojewódzkiego sądu administracyjnego w celu wszczęcia postępowania sądownoadministracyjnego.

Pisma procesowe, w tym również skarga, powinny być sporządzane w języku polskim, gdyż jest to język urzędowy w sądach, zgodnie z art. 4 pkt 1 u.j.p. Obowiązek składania oświadczeń woli i wiedzy w języku polskim wynika wprost z art. 5 ust. 2 u.j.p.

2. WYMAGANIA FORMALNE PISMA PROCESOWEGO

Artykuł 46 p.p.s.a. określa ogólne warunki, którym musi odpowiadać każde pismo strony, a zatem nie tylko skarga, lecz również każde kolejne pismo wnoszone w toku sprawy. Wymagania te są z reguły określane jako formalne, choć w istocie można je podzielić na dotyczące zewnętrznej formy samego pisma (np. oznaczenie rodzaju pisma), merytorycznej treści (osnowa wniosku lub oświadczenia) oraz niezbędnych załączników (pełnomocnictwo). Przepis powyższy wprowadza przy tym wyraźne rozróżnienie warunków pierwszego pisma procesowego i dalszych pism procesowych w sprawie.

ORZECZNICTWO

WARUNKI FORMALNE SKARGI

Mając na uwadze treść art. 57 § 1 p.p.s.a. skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym, a ponadto zawierać: wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności, oznaczenie organu, którego działania, bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania skarga dotyczy oraz określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego. Przepis ten, określając wymogi skargi, wskazuje jednoznacznie, że dla kompletności tego środka wymagane jest m.in. precyzyjne podanie zaskarżonego aktu. W sytuacji zaś, gdy w samej treści skargi istniała rozbieżność co do tego, które orzeczenie wydane w toku prowadzonego postępowania zostaje zaskarżone, sąd pierwszej instancji powinien, na podstawie art. 49 § 1 p.p.s.a., wezwać stronę o uzupełnienie dostrzeżonego braku lub wyjaśnienie powstałej rozbieżności.

Postanowienie NSA z 23.04.2013 r., II GSK 535/13, LEX nr 1310090

3. CZĘŚĆ ADRESOWA PISMA

W tzw. części adresowej pisma należy określić podmioty postępowania, czyli sąd i strony, ewentualnie uczestników. **Oznaczenie sądu** powinno nastąpić przez wskazanie rodzaju sądu (wojewódzki sąd administracyjny, Naczelny Sąd Administracyjny), oznaczenie wydziału, do którego pismo jest kierowane, oraz podanie siedziby sądu, a w przypadku różnych adresów poszczególnych wydziałów – siedziby wydziału, w którym sprawa

Książka stanowi komentarz do wybranych przepisów ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, mających istotne znaczenie na etapie sporządzania skargi i sprzeciwu od decyzji do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Omówione zostały także przepisy dotyczące wniosków dodatkowych, w szczególności o:

- wstrzymanie wykonania aktu lub czynności,
- rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym,
- przyznanie prawa pomocy,
- przywrócenie uchybionego terminu,
- wyłączenie sędziego.

Publikacja zawiera obszerny wybór aktualnego orzecznictwa sądów administracyjnych, ilustrującego omawiane zagadnienia, uwzględniający nie tylko dominującą linię orzeczniczą, lecz także orzeczenia od niej odbiegające. Ponadto autorka prezentuje przykłady:

- wzorów pism procesowych w postępowaniu sędowoadministracyjnym,
- zadań egzaminacyjnych z proponowanymi rozwiązaniami, nawiązujące do problemów najczęściej występujących w zadaniach na egzaminach kończących aplikacje adwokacką i radcowską.

Piąte wydanie książki uwzględnia aktualny stan prawny, jak również zmiany ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wprowadzone art. 96 ust. 1–17 i 19 ustawy z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych, które wchodzi w życie 1.10.2029 r. i dotyczą m.in.:

- zasad podpisywania pism wnoszonych w postaci elektronicznej,
- dostarczania odpisów załączników wnoszonych w formie dokumentu elektronicznego,
- zasad doręczania pism na adres do doręczeń elektronicznych.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla praktyków: sędziów, adwokatów i radców prawnych, a także aplikantów tych zawodów prawniczych.

Hanna Knysiak-Sudyka – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, kierownik Katedry Postępowania Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie; autorka wielu opracowań naukowych z zakresu postępowania administracyjnego i sędowoadministracyjnego, w tym monografii, komentarzy, podręczników, artykułów i glos.

9788382462876 W05P01

ISBN 978-83-8246-287-6

9 788382 462876

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA KOMPLETU 179 ZŁ (W TYM 5% VAT)